

CVIČEBNÍ LISTY.

Příloha „Vojenských Rozhledů“.

ČÍSLO 1.

ROČNÍK IV.

Úlohy z praktického výcviku.

Štábní kapitán Fr. TRUD:

Úlohy z bojového výcviku družstva.

Cvičení 2.

Přibližovací pochod družstva za dotykovými hlídkami.

1. Osnova cvičení.

1. Tvar a postup družstva za dotykovými hlídkami.
2. Přibližovací pochod družstva terénem, na nějž střílí dělostřelectvo:
 - a) průchod účinnou palbou (dělovou přehradou);
 - b) průchod hlubším pásmem účinné palby;
 - c) průchod pásmem, než dopadají šrapnely.

2. Volba neb úprava terénu.

Cvičení konáme ve zvlněném terénu střídavě porostlém, lesíky nebo křovím a četnými různotvárnými úkryty.

Protože terén nebude v jednom pásmu tak bohatý, zvolíme pro jednotlivé případy vhodná místa a procvičíme je zvláště. Je-li cvičiště příliš malé, můžeme na témž místě procvičiti několik případů tak, že cvičení přerušíme a vrátíme se na dřívější východisko nebo začneme s jiné strany.

3. Účel cvičení — objasnění pravidel.

Dříve než započneme s praktickým cvičením, je dobře oznámiti vojinům povšechná pravidla o přibližovacích tvarech družstva, způsobu postupu a počínání si v palbě dělostřelectva. To učiníme buď přímo před cvičením na cvičišti nebo doma před odchodem na cvičiště, jestliže je náš výklad obsáhlejší a potřebuje být doplněn obrázky. V daném případě objasníme pravidla buď odpoledne den před cvičením nebo ráno než odejdeme na cvičiště. K rozpravě si připravíme na tabuli nebo na černém papíru obrázky. Příklad rozpravy:

a) Tvary družstva.

Přibližuje-li se družstvo k nepříteli za dotykovými hlídkami, nemusí se chránit proti překvapení ani prohledávat terén a vyhledávat nepřitele. Úkolem velitele družstva je skrytí, a pokud lze beze ztrát, rychle a bez únavy postupovat a býti připraven k palbě nebo k postupu v kterémkoli směru. Proto zaujme družstvo takové tvary, jež je snadno skrývají v terénu, jež zmenšují ztráty, zabezpečují snadný a spořádaný postup a ulehčují velení.

Těmto požadavkům nejlépe vyhovují bočné tvary, t. j. roje v zástupech za sebou nebo vedle sebe s určitými mezerami mezi sebou nebo bez nich.

Je-li družstvo na odkrytém křídle nebo vytvoří-li se větší meze-
ra mezi ním a sousedním družstvem, rozčlení se roje stupňovitě v nebezpečném směru.

Protože se dotykové hlídky mohou neočekávaně setkat s nepřítelem a potřebovatí mocné podpory palbou, jest střelecký roj zpravidla v čele zástupu, aby mohl s místa nebo po krátkém přemístění zahájit palbu z lehkého kulometu.

Velitel družstva a velitelé rojů jsou vpředu, aby osobním příkladem, znamením anebo povely mohli snadno vésti své vojiny nejvhodnější cestou a řídití jejich způsob postupu.

Užití různých tvarů se mění podle situace, podle terénu a nepřátelské palby.

b) Postup pásmem vně palby.

Dokud je družstvo daleko od nepřítele a není napadeno palbou, jde vpřed bez zastávky nebo dlouhými přískoky, obvykle krokem a celým družstvem najednou, využívajíc pečlivě terénu za postupu i při zastavení, aby uniklo vzdušnému i pozemnímu pozorování a vyhnulo se tak ranám letectva a dělostřelectva.

Velitel družstva udržuje spojení s velitelem čety a se sousedy obvykle znakem anebo spojkou, která mu oznamuje všechna znamení velitele čety a pohyby, jichž by snad sám nepostřehl.

Tvary družstva se mění podle vzdálenosti od nepřítele a zvláště podle terénu.

V rojích za sebou postupujeme obvykle na počátku přibližovaného pochodu, v neschůdném a skrytém terénu s malým počtem cest, procházíme-li úvozem anebo příkopem, ve směru postupu. V zástupu můžeme rychle a snadno postupovat, rychle změnit směr a rozvinouti se v kteroukoli stranu. Avšak zástup jest příliš dlouhý, takže v odkrytém terénu, zvláště na sva-
hu k nepříteli, může býti brzo z boku zpozorován a zasažen. Jest proto záhodno užití ho jen za svahy, kde délka zástupu není viditelná, za přechodu lesem a v noci, kdy je třeba mítí všechny síly pohromadě.

V rojích vedle sebe s rozstupem asi 30 kroků postupujeme ke konci přibližovacího pochodu, v odkrytém terénu, zvláště na sva-
hu k nepříteli, přecházíme-li viditelný hřbet. Tehdy zastavíme se v krytu a pak rychle přejdeme. Tento tvar se vede právě tak dobře jako předešlý, avšak zástupy jsou kratší a tudíž méně nebo kratší dobu viditelné a nelze jich snadno zasáhnouti.

Jeho nevýhoda je v tom, že velitel družstva nemůže při započetí palby rozvinouti družstvo tak, jak by podle nové situace chtěl, neboť se roje rozvinou tam, kde jsou; nelze jich pro nebezpečí již přemístit.

c) Postup pásmem pod palbou.

Jakmile je družstvo zpozorováno nebo napadeno palbou, postupuje kratšími přískoky (100 kroků) od úkrytu k úkrytu, obvykle klusem, buď celé najednou nebo v rojích, skupinách i jednotlivě

tak, že zadní postoupí, až jsou postupující v úkrytu. Velitel družstva stanoví úkryt nebo délku přískoku a sám jde první obyčejně vpřed.

Od okamžiku, kdy družstvo je ohroženo nebo napadeno palbou, závisí jeho tvar na tvaru krytu neb úkrytu.

Zastaví-li se nebo postupuje-li úzkým úkrytem, jenž je skoro kolmo k frontě, je v zástupu. V úkrytu rovnoběžném s frontou (příkopu) rozvine se v rojnici. V jednom nebo dvou úkrytech malých rozměrů (granátová jáma) shlukne se v jeden nebo dva hloučky. Je-li terén odkrytý a bez úkrytů, zaujme některý dřívější tvar. Velitel družstva dbá, aby zachoval směr a vojini se nekupili v malých úkrytech.

Způsob postupu a tvary družstva se mění též podle druhu a účinku palby.

Postup za pozorování a palby letectva.

Proti pozorování letectva se chráníme jednak využitím vhodné doby k pochodu, na př. temné noci, mlhy, deště, a není-li to možné, užijeme vhodných tvarů, využíváme kolmých krytů v terénu a odháníme letadla palbou.

Kdykoli je to možné, využijeme tedy porostlého terénu, lesů, alejí, vesnic a stínů, vyhýbáme se postupovati a zastavovati se na odkrytých místech, silnicích a místech osvětlených sluncem.

Musíme-li se pohybovat v odkrytém terénu, rozčleníme se v roje vedle sebe nebo za sebou, zvětšíme rozstupy a vzdálenosti a určíme pozorovatele, kteří nám včas oznámí příchod letadel. Na jejich znamení okamžitě se skryjeme a zastavíme na chvíli všechen pohyb. To jest nejlepší ochrana.

Tímto způsobem si počínáme zvláště tehdy, obáváme-li se nebo jsme-li napadeni palbou letadel (kulomety a pumami). Kulometná palba může mít účinek jen na velké pochodové proudy, ale na malé skupiny jest její účinek nepatrný, neboť nesnáze letce v míření a udržení zamíření jsou pro rychlost pohybu a kymácení letadla velmi zvětšeny.

Vrhání pum jest rovněž velmi nepřesné; zalehneme-li do úkrytů, jsme chráněni proti jejich střepinám.

Jestliže se na př. letec nechce vzdáliti, nebo není-li kdy se zastavit, zahájí těžké kulomety palbu, aby přinutily letce se vzdáliti nebo vystoupiti výše. Velitel družstva toho využije a postupuje v dřívějším tvaru krokem nebo rychlými přískoky ve viditelném pásmu.

Proti nízko létajícím letadlům (pod 600 m) může zahájit palbu z l. kulometu a postupovati v rojích nebo skupinách.

Postup v palbě dělostřelectva.

Před válkou střelelo lehké dělostřelectvo na vzdálenost asi 6 km. Dalekonosných děl a děl velké ráže bylo velmi málo. Proto se mohla pěchota bez nebezpečí přibližovat až na vzdálenost 6 km. Avšak za světové války střelelo lehké dělostřelectvo až na 12 km; kromě toho se rozmnožil počet dalekonosných děl a děl velké ráže, která mohla střeleti až na 30 km i dále. Tím se zvětšilo nebezpečné pásmo pro pěchotu.

Jsmo-li dñ pochoeu vzdáleni od nepříteli, můžeme býti na-
padeni dělovou palbou. Dělostřelectvo střílí na místa, kde před-
pokládá, že jsme nebo kudy bychom mohli jít, jako stanice,
vesnice, křižovatky silnic, mosty, lesíky, úžlabiny, místa bez úkrytů,
svahy odvrácené od nepříteli atd. Na tato místa střílí buď na zna-
mení letadla, jež nás zpozorovalo a které řídí jeho palbu; někdy
střílí na taková místa bez předchozího zastřelení podle mapy, aniž
nás vidí — mechanická palba.

Střelba na dálku jest pomalá a děje se po seriích s pravidel-
nými nebo nepravidelnými zastávkami, které trvají nejméně 1 mi-
nutu. Střelba se přenáší z pásma do pásma.

Nemá-li pěchota utrpěti velkých ztrát, je třeba, aby již na
vzdálenost jednoho dne pochoeu postupovala nepozorovaně; proto
nejčastěji postupuje v noci, někdy musí postupovati i ve dne. Vždy
musí postupovat velmi opatrně a vyhýbat se místům, na něž dělo-
střelectvo rádo střílí a která usnadňují jeho palbu. Nemůže-li nás
pozorovatel na zemi viděti, jsme spíše jisti na svahu k nepříteli
než na odvráceném svahu. Vystříháme se také nízkých a porostlých
míst, která jsou nejvíce ohrožena plynovými střelami. Nikdy se na
takových místech nezastavujeme.

Palba dělostřelectva může nám v pochoeu jen překážet
a zvolnit jej, ale nemůže nás zastavit. Místům, na něž dělostřelectvo
střílí, se vyhneme, a není-li to pro velkou úchytku ze směru možné,
přiblížíme se k nim na bezpečnou vzdálenost a počkáme, až palba
ustane, neboť dělostřelectvo nemůže bez ustání střílet, a pak
rychle najednou projdeme.

Přiblížíme-li se k nepříteli na vzdálenost 10 km, jsme také
v dosahu lehkého dělostřelectva, které také střílí na význačná
místa, nejčastěji však na postupující pěchotu. Jeho palbu řídí buď
pozorovatel umístěný vpředu na místech s dalekým výhledem nebo
letadlo a balon anebo střílí podle mapy. Obvyčejně střílí, když nás
uvidí jeho letadlo nebo pozorovatel na zemi anebo když si na př.
pěchota vyžádá jeho palby. Tehdy střílí s největší rychlostí, aby
nás zasypalo velkým počtem střel dříve, než se rozptýlíme nebo
ukryjeme. Lehké dělo může vystřeliti až 6 ran za minutu.

Protože palba lehkého dělostřelectva jest mnohem účinnější,
jest naše přiblížování nebezpečnější a nesnadnější. Jest třeba nejen
se vyhýbat nebezpečným místům a postupovati nepozorovaně, ale
zaujmouti také tvary, které zmenšují ztráty.

Abychom unikli nepřátelskému pozorování, bude nejlépe, když
se budeme přiblížovat v noci za mlhy nebo v dešti. Musíme-li po-
stupovati jindy, pak se rozčleníme v roje vedle sebe s rozstupem
asi 30 kroků. Tento tvar není tak viditelný a hodí se k využití nej-
menších krytů a úkrytů.

Nemáme-li utrpěti velkých ztrát, jest nutno, abychom postupo-
vali pokud lze rychle a rozčlenili se do šířky a do hloubky s většími
rozstupy a vzdálenostmi, aby dělostřelectvo musilo rozdělit palbu
na velký prostor a účinek jedné střely byl obmezen jen na malou
skupinku mužů.

Projítí palbou dělostřelectva beze ztrát nebude vždy možné a je
k tomu třeba míti především velké štěstí. Jestliže nemůžeme ztráty
úplně zameziti, přece však se můžeme uchrániti větších ztrát, jestliže
se náležitě rozčleníme, využijeme-li slabostí dělové palby a účelně
se chráníme proti účinkům jednotlivých střel.

Pro postup prostorem, na nějž střílí dělostřelectvo, lze nejméně výhodněji užítí zástupu nebo družstva rozčleněného v roje s rozstupem asi 30 kroků a to proto, že v nich můžeme nejlépe využítí terénu. Dvojstup lze již snáze zasáhnouti a postačí náhodná střela, aby zničila všechny vojiny soustředěné na příliš malém prostoru.

Zastřelovací palba. Dělostřelectvo se zastřeluje různými způsoby. Proti pěchotě užívá rámovací palby seriové, oddělené krátkými zastávkami trvajících asi 1 minutu (změny v odměru, přehození chobotu). Střely dopadají před nás a za nás a stále se k nám přibližují.

Ačkoli nemůžeme zastřelování úplně znemožniti a těžiti z této pravidelnosti střelby — dělostřelec vidí rychleji než se cíl může pohybovat — přece můžeme ji značně znesnadniti a oddálit účinnou palbu vhodnými tvary, rychlým postupem a polohou těla. Postupujeme v zástupech s většími rozstupy, které znesnadňují pozorování krátkých a dlouhých ran a hledíme se dostat co nejdříve rychlým a nepravidelným pohybem skupinek vpřed z rámovací palby, při čemž užijeme skryté cesty. Po přískoku si vždy uleháme, vyhýbajíce se vztaženým bodům (aleje, okraje lesů atd.). Přískok vykonáme zpravidla celým družstvem najednou v tvaru, v němž právě jsme.

Účinná palba. Je-li dělostřelectvo zastříleno, započne účinnou palbu na pásmo, kudy postupujeme.

Máme-li projíti pásmem, na nějž střílí dělostřelectvo v malých dávkách, vyhneme se mu, je-li to možné; musíme-li jím procházeti, rozčleníme se na malé skupinky, které nepravidelně a z rozličných míst postupují vpřed na vlastní pěst a uspořádají se na předem stanoveném místě.

Jsme-li náhle touto palbou zasaženi, ihned zalehneme, využívajíce úkrytů. Jakmile palba přestala, snažíme se jedním přískokem z pásma vyjít.

Máme-li jíti pásmem, které jest uzavřeno palební přehradou, t. j. pásmem asi 200 m hlubokým (podle rozptylu a účinku střel), na nějž střílí lehké dělostřelectvo zesílené někdy hrubým dělostřelectvem granáty s okamžitým zapalovačem nebo bez zpoždění, které vybuchují ihned po dopadu na zemi a dopadají ve velké hustotě (1 dělo vystřelí až 6 ran za minutu na 30 m), počínáme si tímto způsobem:

Je-li palební přehrada před námi a máme-li dostatek času, přiblížíme se k ní asi na 200 m, zalehneme, pozorujeme její hustotu a počkáme, až palba ustane; palba nemůže trvati bez zastávky déle než 5 minut, neboť by se děla poškodila a spotřebovalo by se velkého množství střeliva. Za této přestávky rychle projdeme vpřed celým družstvem.

Musíme-li jí projíti, vypořádujeme méně nebezpečná pásma nebo pásma s větším počtem úkrytů a projdeme jimi, byť bychom se poněkud uchýlili od směru.

Není-li takových míst, prochází se jednotlivě s největší rychlostí; každý prochází samostatně a shromáždí se na místě předem určeném velitelem družstva.

Jsme-li touto účinnou palbou náhle zasaženi, ihned uleháme a nepřestane-li v krátké chvíli, hledíme se z ní dostat co nejrychleji.

O účinku dělových střel a ochraně proti nim.

Účinek dělových střel za přibližovacího pochodu jest větší po stránce mravní než hmotné. Známe-li účinek jednotlivých střel, zůstaneme klidnější v boji, lépe a účelněji budeme moci postupovat a chránit se proti nim.

Všimněme si blíže, kterými střelami můžeme být napadeni, jak je poznáme, jaký jest jejich účinek a jak se proti nim chráníme.

Jak poznáme ráži střel, lépe říkajíc druhy děl, které na nás střílí? Ráži děl lze poznati podle zvuku střel, k čemuž je třeba cvičeného ucha a podle velikosti výbuchů ve vzduchu nebo na zemi, potom i podle velikosti účinku.

Střely z lehkých kanonů poznáme podle ostrého a vysokého zafíčení ve vzduchu. Střely houfnic vydávají hlubší a pomalejší zvuk. Střely z moždírů vydávají hluboký, houkavý a pomalý zvuk.

Kterými druhy střel můžeme býti napadeni za přibližovacího pochodu? Dělostřelectvo užije střel, které se hodí na pohyblivé a odkryté cíle. Jsou to: šrapnely, granáty časované a nárazové (vybuchující na zemi) granátšrapnely a plynové granáty.

Šrapnel.

Podle čeho jej poznáme? Šrapnel poznáme podle bílých obláčků, objevujících se asi 10–20 m nad zemí. Nízké rozprasky rozeznáváme od rozprasků nárazových granátů tím, že obláček kouře šrapnelu ihned po rozprasku stoupá vzhůru, kdežto oblak nárazového granátu je nejprve vržen k zemi, po níž se rozprostře a pak teprve stoupá vzhůru. Na suché půdě vidíme zřetelně rozprašení kuliček. Kromě toho poznáme šrapnel podle zvuku výbuchu, který se podobá dunivému výstřelu z brokovnice.

Jaký jest jeho účinek? Šrapnel působí mravně velikostí výbuchu a hmotně kuličkami vrženými z obalu šrapnelovou náplní v době výbuchu šikmo k zemi a ve směru dráhy střely. Kuličky rozlétnou se jako broky z pušky v podobě kužele a zasáhnou část terénu v podobě elipsy, jejíž velká osa jest rovnoběžná s drahou střely. Kuličky pozbývají brzy odporem vzduchu své průbojnosti a mají nejlepší účinek jen tehdy, nastane-li rozprask asi 10 m nad zemí. Vybuchne-li šrapnel ve výši 50 m, pozbývají kuličky své průbojnosti. Z toho důvodu nemají také všechny kuličky stejné průbojnosti. V normální výši rozprasku zachová si jen spodní část kuliček svou průbojnost (asi 10%), kdežto vrchní část kuliček nemá velkého účinku. Je tedy účinné pásmo kuliček normálního rozprasku asi 20–25 m široké a 100–150 m dlouhé. Celá elipsa jest ovšem mnohem širší a delší. Z toho důvodu volíme mezi malými skupinami rozstupy asi 30 m a vzdálenosti 150–200 m.

Jak se proti němu chráníme? Jsme-li v odkrytém terénu napadeni čelní palbou, rozvineme zástupy v rojnice, abychom zmenšili hloubku a tím i zranitelnost. Při bočné palbě zvětšíme vzdálenosti mezi vojíny v zástupech. Není-li při zastavení žádného úkrytu, sedneme si na zemi zády ke směru palby, abychom byli přilbou a torbou lépe chráněni. Kulička jich neprorazí. Jsou-li na blízku hlubší příkopy, jámy nebo zděné ploty, přikrčíme se k nim, neboť nás chrání proti šikmému letu kuliček. Jsme-li kryti náspem hlíny 30 cm silným, jsme úplně v bezpečí.

Časovaný granát.

Jak jej poznáme? Časovaný granát poznáme podle černého obláčku ve výši asi 10–20 m nad zemí, podle ostrého a trhavého zvuku. Ráži poznáme podle rozměrů oblaku, zvuku a dobře podle střepin.

Jaký jest jeho účinek? Granát působí malými, hrudivitými střepinami z obalu granátu, které se rozlétnou ve čtyřech směrech. Střepiny z hlavičky letí vpřed a jsou velmi řídké, pozbývají své průbojnosti; střepiny z dna letí vzhůru a taktéž i střepiny z vrchní části obalu; nemají tedy také žádného účinku. Střepiny ze spodní části obalu letí vějířovitě kolmo k zemi a jsou jedině pro nás účinné. Protože pozbývají brzy velké počáteční rychlosti, musí granát vybuchnouti ve výši 10–20 m. Účinné pásmo na zemi tvoří pruh asi 6–10 m široký a 30–40 m dlouhý v příčném směru ke dráze střely.

Jak se proti němu chráníme? Jsme-li v otevřeném terénu, zůstaneme v zástupech a usedneme, neboť jen největší úlomky mohou prorazit přilbu. Nemusíme se palby příliš obávat, neboť má-li nás střela zasáhnouti, musí vybuchnouti přímo nad námi, což bývá velmi řídké. Zákopy, svahy a zdi nás v tomto případě nechrání. Mimo účinné pásmo jsme úplně v bezpečí. Máme-li nad sebou násep hlíny $\frac{1}{2}$ m silný, nemusíme se účinku obávat.

Nárazový granát.

Jak jej poznáme? Na zemi vidíme vějířovitý nebo paprskovitý oblak (podle toho, jde-li o zapalovač okamžitý nebo bez zpoždění); oblak je černé barvy, zbarven na okrajích zemí a zdá se, že vyrůstá ze země. Výbuch jest jasný, praskavý a ostrý. V zemi zůstane malý důlek.

Jaký jest jeho účinek? Účinek tohoto granátu jest větší než účinek předešlého granátu. Střepiny z tělesa rozlétnou se tímž způsobem, ale letí z boků obalu do stran při zemi a jsou nebezpečné na vzdálenost 100 až 200 m.

Jak se chráníme? Jsme-li jím napadeni, a to bývá nejčastěji, okamžitě lehne a ukryjeme se třeba v nejmenších úkrytech. Pohybujeme-li se, jsme ve velkém nebezpečí.

Granát-šrapnel.

Jak jej poznáme? Poznáme jej podle menších, bílých obláčků ve vzduchu, podle slabšího výbuchu a černého, malého obláčku, který se objeví na zemi ihned po výbuchu ve vzduchu ve směru dráhy střely.

Jaký jest jeho účinek a jak se chráníme? Jeho účinek je o polovinu menší než šrapnelu a granátu. Chráníme se způsobem již dříve uvedeným.

Plynové granáty.

Jak je poznáme? Poznáme je podle nářikavého zvuku za letu a podle slabého výbuchu na zemi. Zdá se, jako by granát byl slepý. Nad zemí se utvoří buď rázem velký kompaktní bílý oblak, který nestoupá vzhůru, nýbrž zůstává při zemi unášen větrem. Nebo se utvoří oblak dýmu a déšť kapiček, které se rozlétnou u granátu střední ráže v ploše asi 80 čtverečních metrů; na zemi vzniknou žluté skvrny, které se znenáhla vypařují po několik hodin i dní.

Jaký jest jeho účinek? Oblak prvního druhu střel je velmi jedovatý, ale je-li vítr, je oblak unesen dříve než otráví okolní vzduch. Účinek druhého druhu (yperitových střel) je mnohem horší, neboť působí na plíce i na tělo a trvá dlouhou dobu.

Má-li být dosaženo náležitého účinku, musí být vrženo velké množství střel.

Jak se chráníme? Je-li to možné, vyhneme se pásmům zamořeným otravnými plyny. Není-li to možné, nasadíme si masku a volným krokem pásmo projdeme, abychom se v masce nezadýchali. Za pochodu vyhýbáme se místům nízkopoloženým a porostlým. Je-li velký vítr, nemusíme se obávat, že budeme napadeni plynovými střelami.

d) Přibližování v palbě pěchoty.

Na vzdálenost asi 2 km od nepřítele můžeme být napadeni kulometnou palbou.

Je-li palba zahájena zpředu a dobře řízena a postupujeme-li v skrytém pásmu bez jakýchkoli úkrytů, rozvineme se v rojnici a postupujeme přískoky v rojích, skupinách i jednotlivě podle mohutnosti palby. Dbejme při tom, abychom zachovali směr.

Za jiných okolností zůstáváme v zástupech se zvětšenými vzdálenostmi mezi vojiny.

V účinné palbě pěchoty lze pronikat jediné malými hloučky a ponejvíce jen jednotlivě. Postupně využívati jednoho a téhož úkrytu mnoha lidmi je nebezpečné, neboť se nepřítel na východ z něho rychle zastřílí. To je možné jenom tehdy, je-li to výborný úkryt, jehož východu nepřítel nevidí. Není-li tomu tak, musí jednotlivci nebo malé skupiny raději vyraziti nepravidelně a z různých míst.

Když konáme tuto rozpravu předcházejícího dne, vytkneme před cvičením jen věci, které se budou cvičiti (viz osnovu).

4. Námět ke cvičení.

Cvičitel zavede družstvo k jižnímu okraji lesíka, kde mu oznámí tento námět:

1. Situace. Naše jezdecko zesílené obrněnými automobily s kulomety se utkalo 4 km sev. vých. od nás (ukáže a oznámí místo podle mapy) s nepřítelem. Jest slyšeti výbuchy dělových střel

a slabou palbu kulometů. Naše letadlo krouží nad nepřátelským postavením.

Naše 2. četa jest již 3 km na přibližovacím pochodu a jako pravá četa v čelním sledu rotý postupuje severovýchodním směrem po obou stranách silnice, chráněna jednou dotykovou hlídkou.

2. Úloha: Naše 1. družstvo, které bylo dosud dotykovou hlídkou, dostalo za zastávky v lesíku od velitele čety rozkaz, aby zaujalo místo levého družstva v zadním sledu čety a postupovalo za 2. vedoucím družstvem, které převezme jeho dosavadní úlohu.

Vpravo od 1. družstva postupuje 3. družstvo, vlevo družstvo sousední čety; obě družstva jsou asi 60 kroků daleko.

3. Spojení. Velitel čety půjde s vedoucím družstvem.

Zaujměte postavení dotykové hlídky, při zastávce a podle dotykové hlídky postupujte vpřed!

Poznámky ke cvičení. Vedoucí družstvo a sousední družstva jsou značkováána modrými praporky, které postupují na místě velitelů družstev.

Velitel čety je značován bílým praporkem.

Palba nepř. dělostřelectva je značkováána červenými praporky a zatroubením (písknutím, zvoněním) takto:

— objevení se praporku a krátké zatroubení — dopad granátu;

— mávání červenými praporky a několikeré zatroubení — účinná palba dělostřelectva;

— mávání červenými praporky nad hlavou a několikeré zatroubení — palba šrapnely.

Kdykoli je to možné, užíjme ke značkování kouřivých atrap. Tím svičení velmi oživíme.

Začátek cvičení: dlouhé zapísknutí;

přerušení cvičení: dlouhé zapísknutí;

konec cvičení: několikeré dlouhé zapísknutí.

5. Organizace cvičení.

Před cvičením dá cvičitel nezařazeným vojínům tyto pokyny:

Značkování sousedů: 1 vojin s modrým praporkem a 1 svobodník s bílým praporkem, značkují dotykovou hlídku; postaví se u vchodu cesty do lesíka a na dané znamení jdou na kopec u hřbitova, kdež se na chvíli zastaví a postoupí až k cestě.

1 vojin s modrým praporkem značkuje pravé družstvo čety v zadním sledu; umístí se na špičce lesíka a jde 300 kroků za značkováným družstvem vpředu a asi 100 kroků vpravo.

1 vojin s modrým praporkem značkuje levé družstvo sousední čety; umístí se na jižním okraji lesíka, 100 kroků vlevo od cesty a jde 300 kroků za vedoucím značkováným družstvem.

Značkování dělové palby: 1 trubač a 3 vojíni s červenými praporky se skryjí u aleje za lesíkem po obou stranách silnice s rozstupem 50 kroků. Jakmile se cvičné družstvo přiblíží na 250 kroků, značkují máváním praporku a troubením dělostřeleckou přehradu po dobu 5 minut, pak 1 minutu počkají a opět mávají 5 minut, dokud družstvo neprojde. Pak se připojí.

1 trubač a 5 vojínů se skryjí v širokém a hlubokém pásmu kolem křižovatky s mezerami 60 kroků; jakmile dám znamení praporkem, značkují máváním a troubením dělovou palbu, dokud cvičné družstvo neprojde; pak se připojí.

4 vojíni s červenými praporky se skryjí na kopci u hřbitova s rozstupem 40 kroků; když je družstvo u nich, mávají vodorovně nad hlavou praporky a značkují palbu šrapnely, dokud družstvo neprojde. Pak se připojí.

Nemáme-li dostatek značkářů, přerušíme cvičení rozpravou a posuneme zatím tytéž značkáře vpřed.

6. Vývoj cvičení.

Velitel družstva zavede družstvo na sev. vých. okraj lesa, kde je rozčlenění jako dotykovou hlídku při zastavení; 1. kul. je v hotovosti (viz 1. cvičení).

Když přešlo zadní družstvo a postoupilo jako dotyková hlídka asi na 300 kroků před něho, nařídí, aby se střelecký roj ustrojil

a úderný roj skryl bodáky. Pak velí: „Za mnou, první roj vedoucí, v zástup — v chod!“ a jde vpřed. Střelci mají l. kulomet na zádech, úderníci mají pušky zavěšeny na řemenech a jdou krokem za velitelem.

Průchod dělovou přehradou: Když se objeví před družstvem dělová přehrada, velitel družstva velí: „V roje, rozstup 40 — k zemi! Roje se v klusu rozčlení a zaujmou na stejné výši plný kryt. Je-li družstvo daleko, dá velitel povel: „Přiskokem x kroků — vpřed!“ Jakmile palba ustala, velitel družstva vyskočí a velí: „Během vpřed!“ Oba roje přejdou najednou a co nejrychleji nebezpečné pásmo, nedbajíce zákrytu; přeběhnou v hloučcích. Jakmile jsou mimo nebezpečí, jde velitel družstva krokem; za ním v krátké vzdálenosti jdou roje v dřívějším rozčlenění; na povel velitelů rojů se uspořádají v zástupy.

Velitel družstva pozoruje velitele čety a vedoucí družstvo, podle něhož zřídí rychlost pochodu a směr. Velitelé rojů a vojíní pozorují velitele a okolí terénu, nedbajíce stejného kroku.

Průchod hlubším pásmem účinné palby: Jakmile velitel družstva spatří před sebou dopady střel, dá opět znamení k zemi. Roje ulehnu na místě nebo skočí do nejbližšího úkrytu. Když palba neustává a střely dopadají na hlubokém prostranství, velitel družstva velí: „Po skupinách do úkrytu na stráni — vpřed!“ Velitel družstva a velitelé rojů vypořádají místa, kam střely řídčeji dopadají, úkryty v nich a když vybuchly granáty, vyskočí a postupují tudy přiskoky od úkrytu k úkrytu. Velitelé rojů rozdělí předem roje na dvě skupinky, které postupují samostatně.

Když velitel družstva přešel pásmo, zalehne tam, kde chce mít své družstvo a dává paží nebo hlasem znamení postupujícím skupinám. Oba roje se opět skryjí a podle velitelů rojů se ukryjí v blízkosti velitele družstva. Střelecký roj zalehne v zástupu do příkopu, úderný roj se ukryje v řadu do strže na stráni.

Jakmile velitel opět družstvo ovládl a vojíní si oddechli, dá ihned znamení k postupu; roje jdou v zástupech.

Průchod pásmem na něž dopadají šrapnely: Když vybuchnou první šrapnely, velitel družstva (velitelé rojů) zvolá: „V rojnice — k zemi!“ Roje se mžikem rozvinou; každý voják se ukryje v nejmenším úkrytu. Když palba ustane, velitel družstva velí: „Přiskoky v rojnicích, střelecký roj za mnou!“ Klusem vpřed! Střelecký roj se na povel svého velitele připraví a běží za velitelem družstva. Jakmile střelecký roj ulehne, vykoná přiskok úderný roj. Tímto způsobem procházejí oba roje až k silnici.

7. Rozprava.

Rozprava se koná buď po každém případě, zvláště když se vojíní dopustí hrubých chyb a cvičení se provede znovu. Nevyskytují-li se velké chyby, konáme rozpravu ke konci cvičení. Cvičitel shromáždí vojíní na kopci u hřbitova.

Otázka cvičitele k veliteli družstva: **V jakém tvaru jste postupoval z lesa?**

Odpověď velitele družstva:

Vedl jsem družstvo v zástupu, střelecký roj byl v čele družstva a to proto, že družstvo, které postupuje za dotykovými hlídkami, nemusí prohledávat terén ani chránit se proti překvapení. Avšak musí být schopné podporovati dotykovou hlídku palbou neb ihned

se posunout v kteroukoli stranu, jíti nepozorovaně, bez únavy a vystříhat se ztrát. Tomu nejlépe vyhovuje zástup.

• Otázka cvičitele k přihlížejícími: **Jak daleko bylo družstvo za dotykovou hlídkou?**

Přihlížející poddůstojník:

Družstvo postupovalo asi 300 kroků za dotykovou hlídkou, aby nebylo překvapeno účinnou palbou, ale mohlo včas podporovati dotykovou hlídku. Tato vzdálenost není však vždy stejná; když je terén přehledný nebo když jsme dále od nepřítele, bývá větší, naopak, jsme-li blízko nepřítele nebo v porostlém a zvlněném terénu, bývá menší.

Cvičitel k veliteli družstva: **Jak jste prošel dělostřeleckou přehradu?**

Velitel družstva: Jakmile jsem zpozoroval palbu, ihned jsem rozčlenil družstvo v roje vedle sebe, aby nebylo celé najednou zničeno jednou náhodnou střelou. Protože jsem byl ještě dosti daleko, přiblížil jsem se k palbě, abych mohl rychleji projíti. Nejprve jsem se chtěl palbě vyhnouti, ale palební přehrada byla příliš dlouhá, takže bych musil jíti hodně daleko, čímž bych pozbyl mnoho času. Proto jsem se rozhodl chvíli počkat, zdali neustane; taková palba nemůže bez přestávky dlouho trvat. Když ztichla, ihned jsem toho využil k průchodu. Prošel jsem v hloučcích co nejrychleji a najednou, abych nebyl znovu přepaden.

Asi 200 kroků za ohroženým pásmem vedl jsem družstvo krokem, protože již nebylo nebezpečí a bylo třeba dáti vojínům oddechnout.

Cvičitel se ptá přihlížejících: **V jakém tvaru postupovalo družstvo nebezpečným pásmem dále?**

Přihlížející voják: Družstvo šlo v rojích vedle sebe s rozstupem 40 kroků.

Bylo to správné? ptá se cvičitel.

Ano, neboť takto rozčleněné družstvo je méně viděti než zástup nebo dvojstup, může lépe využít terénu a bylo-li by znovu napadeno palbou, s čímž musí již nyní neustále počítat, utrpí menší ztráty.

Cvičitel se obrátí k přihlížejícím se slovy: **Vypravujte o dalším příběhu družstva!**

Některý přihlížející voják vypravuje: U křižovatky se objevila méně účinná palba, ale na širším a hlubším prostoru.

Když ji družstvo spatřilo, zastavilo se na chvíli a snad čekalo, až přestane. Za chvíli pak začaly za velitelem družstva procházet skupinky kupředu; každá samostatně přeskakovala z úkrytu do úkrytu; skupinky procházely místy, kde byla palba slabší. Zastavily se teprve na stráni, kde se připojily k veliteli družstva a zaujaly takový tvar, jaký byl úkryt.

Která skupinka postupovala nejobratněji? ptá se cvičitel, aby mohl vojíny pochválit. Při tom neopomene pochválit velitele družstva za odvalu, jestliže šel první vpřed, aby ukázal cestu a byl ostatním příkladem. Také neopomene dáti vytknout chyby přihlížejícím a opravit je vykonavateli.

Otázka k cvičícímu veliteli roje: **Jak jste šli v palbě šrapnelů?**

Roje se rozvinuly v rojnice, aby zmenšily svou hloubku a neutrply tak velkých ztrát. Proti kuličkám chránila nás za postupu přílba a při zastavení i torba. Sotvaže se palba zmírnila, ihned začal postup střídavě v rojnicích a skupinkách, abychom velkým

cílem znovu nevyvolali palby. Když jsme byly mimo nebezpečí, postupovali jsme opět v zástupech.

Pak se ptá cvičitel velitele družstva: **Čeho jste zvláště dbal za přibližování?**

Dbal jsem, abych zachoval správný směr, vhodné místo v tvaru čety a spojení s dotykovou hlídkou i se sousedy. Proto jsem pozoroval velitele čety, dotykovou hlídku i sousedy a podle toho jsem volil cestu i rychlost pohybu.

Staral jsem se, abych vojíny zbytečně neunavil a uchránil je ztrát. Proto jsem šel v bezpečných místech krokem, vyhýbal jsem se nebezpečným místům a rychle jsem je přecházel. Neváhal jsem se dočasně uchýlit od směru, když jsem tím mohl družstvu prospěti. V palbě jsem se zastavil jen v úkrytu.

Tvary jsem měnil tak, jak to terén a nebezpečí vyžadovalo. Při tom jsem dbal, aby se mi družstvo příliš nerozptýlilo, a vojínů se nekupili v jednom úkrytu nebo tam, odkud by nemohli snadno vyrazit vpřed.

Pak dáme i otázku cvičícím vojínům: **Čeho musí dbát vojín za postupu?**

Vojín: Pozorovati velitele roje a družstva; podle něho a jím daných znamení ihned řídit svůj pohyb a polohy těla. Když se od nich trochu vzdálí, vždy se musí k nim co nejdříve opět připojit. Při zastavení ukryjí se do úkrytu tak, jak je to možné.

8. Poučení.

Ke konci rozpravy vyvodí cvičitel poučení. Nemusí je říkat sám a jest lépe, když je mohou vojínů vyvodit pomocí otázek sami. Tehdy jsme jisti, že nás dobře pochopili. Při tom se nebojíme opakovat již pronesené poučky: vojínů si hned vše nepamatuji. Často se přesvědčíme, že ačkoli jsme některá pravidla již několikrát opakovali a zdůraznili, přece se proti nim stále hřeší. Nehoršíme se proto, to je zcela přirozené a vysvětlujeme znovu a znovu; toto pravidlo si musí zapamatovat každý cvičitel. Není to příjemné, ale při výcviku nezbytné.

V jakých útvarech se družstvo pohybuje za přibližovacího pochodu?

Družstvo postupuje většinou v zástupech v rojích za sebou nebo v rojích s rozstupem vedle sebe; občas jsou roje také v hloučcích nebo v rojnicích.

Proč používáme těchto tvarů za přibližovacího pochodu?

Za přibližovacího pochodu jsme ještě daleko od nepřítele a proto nestřílíme; palba neměla by účinku a zbytečně by nás zdržela. Proto volíme takové tvary, v nichž se rychle a snadno postupuje, které nejsou tak viditelné a zranitelné a které se dají snadno ovládat.

Kdy jest výhodné postupovati v rojích za sebou?

V rojích za sebou postupujeme na velkou vzdálenost od nepřítele na počátku přibližovacího pochodu, v neschůdném a nepřehledném terénu, s malým počtem cest a procházíme-li úvozem, příkopem ve směru postupu. V zástupu můžeme rychle a snadno postupovat, rychle změnit směr a rozvinouti se v kteroukoli stranu. Avšak zástup jest příliš dlouhý, takže v přehledném terénu blíže nepřítele může jej dělostřelectvo nebo pěchota snadno z boku zpozorovati a zasáhnouti.

Kdy jest výhodné postupovati v rojích vedle sebe?

V rojích vedle sebe postupujeme na menší vzdálenost od nepřítele ke konci přibližovacího pochodu, v přehledném terénu, zvláště na svahu k nepříteli, přecházíme-li viditelný hřeben nebo okraj lesa nebo střílí-li na nás dělostřelectvo a pěchota.

Tento tvar se vede právě tak dobře jako předešlý, avšak zástupny jsou kratší a tudíž méně nebo kratší dobu viditelné a nelze jich snadno palbou dělostřelectva a pěchoty zasáhnouti. Kromě toho nemůže být celé družstvo zničeno jednou střelou.

Jeho nevýhoda je v tom, že velitel družstva nemůže při zahájení palby rozvinout družstvo tak, jak by chtěl, neboť se roje rozvinou tam, kde jsou; nelze jich již přemístit, neboť je to velmi nebezpečné.

Kdy jest výhodné postupovati v hloučcích?

Hlouček je vlastně nespořádaný zástup; vznikne za postupu velmi často. Má tytéž výhody jako zástup, ale jest zřepdu viditelnější a není tak pohyblivý, protože si každý vojín musí razit cestu. Proto ho užíváme jen za postupu po širokých cestách. Vojini v rojích jsou již částečně rozvinuti; lze ho tudíž dobře užít, když očekáváme palbu nebo jsme-li v palbě na velkou vzdálenost anebo využíváme-li úkrytů.

Kdy užíváme rojnice?

Rojnice užíváme jen výjimečně, abychom zmenšili ztráty, když jsme k tomu přinuceni šrapnelovou palbou dělostřelectva. Rozvinuté roje se však nesnadno pohybují a ovládají, jsou viditelné; proto nehodí se k pohybu. Proto přejdeme do zástupů co nejdříve.

Můžeme postupovati také v dvojestupu?

Můžeme ho užítí, ale jen výjimečně, když jsme daleko od nepřítele nebo když záleží hlavně na tom, abychom zmenšili hloubku proudů, což bývá někdy nutné za postupu v noci. Tyto tvary nejsou tak výhodné k postupu, protože nemohou dobře využítí terénu, lze je snadno zpozorovati a zničití jedinou střelou.

Podle čeho měníme tvary družstva za přibližovacího pochodu?

Tvary družstva měníme podle toho, jak jsme daleko od nepřítele, podle toho, jaký je terén a úkryty a konečně podle toho, jaký je druh palby dělostřelectva a pěchoty.

Nikdy nesmíme užívati tvarů šablonovitě; zvláště přizpůsobujeme je terénu a úkrytům. Při tom vystřiháme se však takových úkrytů, z nichž nelze snadno vyraziti vpřed, nebo z nichž jen se ztrátami lze se dostatí do dřívějšího pásma.

(Přistě dále.)

Přípravka pro Válečnou školu.

Major gen. štábu Julien FLIPO, řádný profesor všeobecné taktiky a jezdeckta ve Válečné škole:

Rady kandidátům pro rok 1924—1925.

Ve chvíli, kdy vyjdou tyto řádky, budou již skončeny vyřadovací zkoušky a kandidáti budou před hlavními písemnými zkouškami z vojenských předmětů.

Nebudeme tu opakovati, jaká je látka zkoušek. Stačí, řekneme-li, že při rozsahu programu, a zvláště studia veškerých cvičebních řádů jednotlivých zbraní a vojenské historie, přijde kandidát ke zkoušce přímo přesycen vědomostmi.

Budme si vědomi toho, že studovati intensivně ještě poslední den není nikterak vhodné; je pravděpodobné, že nahromaděním všelikých podrobností by se mozek kandidátů jen zatemnil. Buď jsme připraveni nebo nikoliv. Nejsme-li, nevyplníme za týden mezer, které máme. Jsme-li však připraveni, pak zaslouží duch, který do té doby intensivně pracoval, v poslední chvíli před zkouškou oddechu.

Přijítí ke zkoušce s myslí odpočatou a volnou — to je náš cíl. Radíme proto kandidátům, aby nepracovali až do poslední chvíle. Po týdnu odpočinku, vyplněném vyjíždkami koňmo nebo vycházkami a volnými rozhovory, uvidí kandidáti sami, jak přesně a jasně se vyhraní v jejich mysli všechny vědomosti získané dřívější přípravou.

Nastal den zkoušky. Jaké rady můžeme ještě dáti těm, kdož po nás zasedli na lavice zkušební síně?

1. Nedejte se zachvátiti neklidem. Zkouška není nic strašného. Má jen vybrati z určitého množství důstojníků, majících stejnou vyhlídku na úspěch, ty, z nichž se má vytvořiti intelektuální elita příští armády. Závod je zahájen — nuže, jděte do něho jaře, přinášejíce proň všechny své naděje na úspěch, klid především.

Budte jisti, že zkoušející jsou daleci toho, aby vás zbytečně soužili; v psaných námětech nehledejte žádné chytačky a nezoufejte si, zdá-li se vám, že v daném textu nalézáte magická slova, která ji dávají tušiti. Dívejte se na věc klidně.

Důstojník generálního štábu, jímž máte ctižádost se státí, musí býti mimo jiné schopen pracovati za nejrůznějších podmínek, v prostředí více méně pohnutém. Jakmile je vám tedy vydán námět práce, pohruzte se v sebe, odmyslete si vše, co vás obklopuje, a ponořte se do své otázky jako kdybyste byli doma, ve své světnici, u svého pracovního stolu.

2. Mnozí důstojníci mají za to, že musí přijíti k písemným zkouškám v slavnostním kroji. Je však právě naopak záhodno míti na sobě stejnokroj onošený, pohodlný, který nevadí nikterak pohybům; neberte tedy úzké obuvi ztěžující oběh krve, kabátců příliš přiléhajících, pantalonů příliš těsných; přijďte jedním slovem v úboru „pracovním“.

V pracovní místnosti neostýchejte se učiniti si pohodlí, rozepnouti si límec, povoliti poněkud kabátec, odepnouti opasek, zaříditi se prostě — ovšem bez přehánění — tak pohodlně, jak jste zvyklí.

Důstojníci, kteří mají po dobu zkoušky dozor, prošli většinou týmiž zkouškami. Chápu, věřte, co lze dovoliti, aniž jsou porušeny instrukce, které dostali; a jistě, že se nepozastaví nad vaším úborem, jestliže ovšem kandidáti zachovají pravou míru.

3. Než skončíme o této otázce fysického pohodlí, lze ještě upozorniti na to, že kandidáti mohou přijíti již napřed do pracovní síně a vybrati si tam své místo, pevný, dobře stojící stůl (dátí si na něj event. lepenkovou podložku) a židli. Dovoluje-li to počet kandidátů, doporučuje se vzíti si dva stoly, aby bylo možno nerušeně rozprostřiti a rozložití mapy a jiné potřebné pomůcky.

4. Každý může ovšem pokládati za nezbytnou tu neb onu pomůcku, která by byla jinému zbytečná. Zmíníme se zde proto jen o těch, které pokládáme za nutné pro každého.

a) Plnicí péro, nebo obyčejná násadka.

b) Barevné tužky pro náčrty z válečných dějin a všeobecné takty. Mají býti sytých barev a dobře ořezané.

c) Mnozí kandidáti, zvyklí pracovati na průsvitném papíře, budou se tázati, zda ho smí užívatí k náčrtům při zkouškách. Tuto otázku možno zodpovědětí kladně, vyjímaje případy, kdy důstojníci, mající dozor, nařídí výslovně, že průsvitného papíru nemá býti užíváno. Podobně se má věc s konceptním papírem; při tom se ovšem rozumí, že pro čistopis smí býti užito jen papíru předepsaného vzoru.

5. Hotová práce získává snadno při známkování půl bodu nebo i celý bod pečlivou vnější úpravou, což jest při soutěži, kde následují účastníci jeden za druhým v desetinách bodů, vítaným přispěním.

Kandidát si dovede dobře představit, vmyslí-li se na místo oprávce, jak příznivý dojem na něho učiní v jeho šedé práci, dostane-li do ruky čistopis jasný a ladně upravený.

S výhodou lze užití nového transparentu velkého formátu, který ušetří mrzuté nutnosti, opatření napřed čtverečkování a okraje, které jsou naprosto nezbytné.

Mimo to nelze dosti doporučiti, aby kandidát psal čitelně a pokud možno velkým písmem. Každý, nesnadno čitelný a proto i nesnadno srozumitelný čistopis, vydán jest nebezpečí, že bude zamítnut bez zřetele na vše ostatní a že veškerá práce, která je v něm obsažena, bude ztracena pro nepatrnou podrobnost, která se na prvý pohled zdá bezvýznamnou.

6. Máme-li shrnouti vše, co bylo řečeno, doporučujeme kandidátům, aby nezanedbali ničeho z této materiální přípravy a zejména aby se nedali mýlit v pracovní místnosti úsměvem některých svých sousedů, příliš náročných nebo špatně připravených a pohrdajících podrobnostmi.

Pro důstojníka, který se svědomitě připravoval, velkým úskalím při zkoušce není to, že by snad dosti neznal, nýbrž to, že nemá čas vyjádřiti vše, co zná. Nesnáz záleží spíše v časovém rozvrhu, který má býti upraven tak, aby kandidát mohl odevzdati na konci vyměřené doby práci, která je souvislý celek. Času se bude nedostávat vždycky, nebo téměř vždycky; proto právě nesmí býti zanedbáno nic, co může prospěti, třeba se to zdá sebe nepatrnějším. Podrobná materiální příprava dovolí snad získati čtvrhodinu, která právě dovolí zceliti a uzavřítí vhodně celou práci.

Nebudeme se více šířiti o těchto radách ryze materiálních, které se snad mohou zdáti leckomu zbytečné. Jsme však přesvědčeni — poněvadž jsme je vyzkoušeli sami na sobě — že jsou vhodné a účelné a že ti, kdo dovedou viděti spíše jejich jádro než pouhou formu, naleznou v nich vítané přispění.

Štábní kapitán gen. štábu Jan POLÍVKA:

Autorské řešení námětu čís. 44.

1. Rozmístění sil praporu, úprava a využití terénu, potřeba času a materiálu.

I. Rozmístění sil praporu.

1. Jak je prapor organizován? Prapor se skládá (předpoklady):

ze tří pěších rot (po 4 četách, z nichž každá má lehký kulomet),

z jedné kulometné rot (3 čety po 2 těžkých kulometech),

z praporeční spojovací čety:

družstvo velitelské (roj hlášený a roj telegrafie zemí),

družstvo telefonní (roj ústředny a 2 roje staniční);

úhrnem:

1 stanice telegrafie zemí, 2 optické stanice,

1 telefonní ústředna, 18 km telefonního vedení,

1 jezdec, 1 cyklista, 2 běžci, 2 psi.

Palební síla praporu ca 500 pušek.

2. Úkol praporu — viz námět.

3. Kým a jak bude splněn úkol praporu? Viz str. 354 až 358 cvič. řádu (pro pěší vojsko).

a) Ochrana přechodů u Podol (současně přehrada silnice Aujezd—Podol) bude zajištěna 2 pěšími rotami (jedna z nich je záloha praporu);

b) přehrada silnice Penčín—Podol bude svěřena 3. pěší rotě,

c) linií odporu tvoří vojenský hřeben výšin vroubicích jižní břehy potoka tekoucího ze Shvěřín skrz Aujezd,

d) 4. rota (kulometná) zajistí 1 četou enfilování silnice Aujezd—Kobil; 1 četou flankuje linii odporu ve směru Penčín, 1 četou flankuje z koty 269 linii odporu na silnici Aujezd—Podol.

(Ochrana křídel svěřena krajním četám rot v 1. sledu (event. spojení se sousedními předmostími Přepěř a Loukov.)

4. Kde budou přední strážce praporu? Jednotlivá družstva budou posunuta kupředu na severní okraj Aujezd, silnici do Soběslawitz, Penčín (ve všeobecné linii silnice Aujezd—Penčín). Družstva pocházejí od rot 1. sledu: jejich význam stoupne nepoměrně v noci, jelikož za dne jest terén pro pozorovatele v linii odporu přehledným.

5. Rozloha praporu:

do šířky: od Svijan (inklus.) až asi k vozové cestě vedoucí z Přischowitz k potoku tekoucímu před linií odporu,

do hloubky: zadní hranici tvoří Jizera a Podol a silnice Podol—Přischowitz.

6. Palebné přehrady: většina palebných prostředků působí před linií odporu (1. palební přehrada); 2. palební přehrada jest vytvořena před okrajem Svijan a na geografickém hřebenu výšin vroubicích jižní břehy potoka na sever od Svijan a živena zálohami pro event. protiútoky ve směru Aujezd nebo Loukov (1 rota) a Penčín (2 čety) za palebné podpory.

7. Úprava velení: SV. velitele praporu ve Svijan, trény a služby za Jizerou; praporeční obvažiště, sklad munice Svijan.

Spojení: Od každé pěší roty i od rot kulometné 1 poddůstojník u velitelství praporu; velitel kulometné roty na kotě 269; kromě toho k velitelství pluku byl vyslán 1 poddůstojník.

Pozorovatelná: Svijan, ev. kóta 269.

Spojovací služba: S velitelstvím pluku telegrafii zemí, telefonem, opticky, jezdeckem a běžci.

S velitelstvím 1. roty, běžci a psem,

s velitelstvím 2. roty místně sloučen,

s velitelstvím 3. roty opticky a běžci,

s velitelstvím 4. roty (kulometné), běžci a psem,

s veliteli zákopnické a ženijní čety místně sloučen,

s trény telefonem (prostřednictvím velitelství pluku) jezdci a běžci.

II. Úprava terénu.

Celková úprava terénu bude sestávat z vybudování bojových stanovišť s lehkými úkryty před náspem.

Zálohy použijí svahu odvráceného od nepřítele (lehké úkryty) nebo sklepů ve Svijan (SV. praporu).

Vzhled této krycí posice bude odpovídati po celkové úpravě schématu v obr. 78 a 81 c Cvičebního řádu pro pěší vojsko.

Pořadí naléhavosti při úpravě terénu:

1. bojová stanoviště linie odporu (kulometry) a pozorovatelný,
2. bojová stanoviště v linii předních stráží,
3. bojová stanoviště v 2. palebné přehradě,
4. spojení a spojovací služba,
5. úkryty na bojových stanovištích,
6. překážky před 1. palebnou přehradou a v předpolí,
7. kryty vůbec,
8. ostatní překážky,
9. komunikace (zákopy) do týlu a ve směru rovnoběžném s frontou,
10. evakuace nebo zničení všech plavidel (nebylo-li to již provedeno vyšším velitelem):

Zcela nezávisle od tohoto pořadí prací bude pracováno na přípravě mostů ke zničení.

III. Potřeba materiálu.

Prapor bude potřebovati k úpravě svého terénu:

1. maskovací materiál (přirozený neb umělý — maskovací plátina),
2. střílny a štoly pro ochranu střelců a zbraní,
3. kulatinu pro lehké úkryty,
4. ostnatý drát pro překážky před linií odporu a 2. palebnou přehradou.

Materiál ad 1., 2., 4. bude dovezen, ad 3. získán na místě v osadách (dřevěné stodoly, kůlny atd.) nebo dovezen.

Bude nutno zásobovati prapor nářadím s dlouhou násadou pro pracovní stav (asi 500 lopat; 160 krumpáčů, 80 sekyr, 70 pil atd.). Toto nářadí najdeme v divisním ženijním parku; bude zajištěno péčí velitelství divise.

2. Použití zákopnické a ženijní čety.

I. Zákopnická četa.

Zákopnické čety (asi 30 pracovníků) bude použito:

- a) k úpravě terénu pro potřeby velitelství praporu,
- b) k výpomoci rotám v 1. sledu (překážky — ev. překážky proti tankům — úkryty pro pozorovatelný, úprava předpolí),
- c) zatarasení průchodu skrz Svijany (barikády),
- d) úprava sklepů a stavení pro obranu ve Svijanech (kamenické práce).

II. Ženijní četa.

Ženijní četa (asi 50 pracovníků) bude zaměstnána přípravou obou mostů ke zničení (viz „Polní řád“, str. 25—27).

Způsob zničení mostů.

Zodpověděním této otázky má podati kandidát důkaz o znalosti předpisu Tžen. — 5: Trhaviny a jejich používání.

Oba železniční mosty jsou mosty kamenné, bez pilířů, tedy mosty klenuté; jejich zničení, předpokládáme-li, že není žádných permanentních minových komor, bude provedeno trhá-

ním klenby (viz odst. 126—127) jedním řezem a aspoň jedné opěrné zdi (viz odst. 125). Potřeba ekrasitu 60 kg pro každý most.

Silniční most u Podol jest dřevěný s dřevěnými pilíři a opěrnými zdmi. Ustanovení o ničení dřevěných mostů jsou obsažena v odst. 149—153 předpisu Tžen — 5. Můžeme se rozhodnouti pro spálení mostu (viz odst. 151) a pro zničení aspoň jedné opěrné zdi táhlými náložemi na zemi straně (podle jednoho ze způsobů udaného v tab. IV. Potřeba ekrasitu asi 80 kg.

Opěrné zdi budou trhány vesměs na straně Svijan. Zničením železničního mostu přes silnici Svijan—Podol dosáhneme i značného zatarasení silnice.

Ženíjní četa provede tuto práci asi za 2—3 dny.

3. Provedení ústupu praporu.

Pro boj praporu v krycím postavení platí ustanovení Cvičebního řádu pro pěší vojsko, str. 355 resp. str. 342—343. Povšechné směrnice pro ústup krycích vojsk v posici naznačuje „Polní řád“ str. 225.

Předpokládejme, že velitel divise, z níž pochází posádka předmostí, byl splnomocněn, aby vydal rozkaz k ústupu (lze tak učiniti teprve, jsou-li mosty připraveny ke zničení).

Ústup bude proveden v tomto pořadí (nutno předpokládati, že přední stráž krycí posice již ustoupily):

1. ženijní četa zanechá u mostů hlídky, které mají provést zničení (s pomocí elektrického vodiče, viz str. 35—36 předp. Tžen — 5, smolnic, str. 92 téhož předpisu) pod vedením důstojníka velitele ženijní čety;

2. zákopnická četa veškeren bojový trén vyklidí předmostí;

3. části hlavní posice jsou připraveny k boji na levém břehu Jizery, aby kryly palbou ústup praporu;

4. jednotky 1. palebné přehrady ustoupí na Jizeru pod krytem 2. palebné přehrady;

5. 2. palebná přehrada ustoupí na Jizeru vyjma sledy, jež hájí přímého přístupu k postům;

6. zničení železničních mostů, ústup velitelství praporu (svinutí telefonního vedení) a příslušných ženijních hlídek;

7. ústup posledních zbytků praporu za Jizeru;

8. zničení dřevěného silničního mostu (hořící most nutno enfilovat kulomety z hlavní posice, aby nepřítel neproniknul event. po hořícím mostě na druhý břeh; ústup ženijních hlídek;

9. intenzivní obrana levého břehu palbou z hlavní posice;

10. velitel praporu pozoruje na levém břehu Jizery ústup svého praporu do posledního muže.

Kdo dá rozkaz ke zničení mostů?

Zásadní svolení ke zničení mostů (za jakých podmínek a v jakém rozsahu) vydal velitel armády, byv k tomu pověřen hlavním velitelstvím.

Velitel divise nařídí veliteli praporu, aby „v mezích nařízeného ústupu zničil mosty u Podol“.

Velitel praporu nařídí veliteli roty, která bude přecházeti jako poslední jednotka praporu Jizeru, aby o tom zpravil ženijního důstojníka, jenž zničí dřevěný most silniční. Rozkazy pro zničení železničních mostů může vydati velitel praporu sám.

Byl-li prapor přinucen k ústupu pod tlakem nepřítele, pečuje velitel praporu o to, aby odsunul své síly, aby ve všeobecné nervositě nebyly snad mosty zničeny dříve než přešly poslední jeho jednotky Jizeru.

Prvním shromaždištěm praporu bude Doubrav, odkud odejde velitel praporu se svými vojsky do Zehrova.

Jest samozřejmo, že také dělostřelectvo přímé podpory kryje ustupující prapor svou palbou (viz „Polní řád“ str. 225).

Major gen. štábu J. FLIPO:

Příklady námětů z taktiky jezdeckta k ústním zkouškám v roce 1925.

Námět č. 46.

Mapa 1:75.000 Turnov, Vrchlabí, Ml. Boleslav, Jičín.

Všeobecná situace: Červená (severní) armáda bojuje s modrou (jižní) armádou na čáře Rovensko—Dolní Bousov (Unt. Bautzen).

Očekáváje příchod vyšších jednotek, které se vykládají na jihovýchod od Jičina, dostal 6. jezdecký pluk, zesílený 3 obrněnými auty, úkol provést průzkum na levém křídle armády ve směru jihozápadním a západním. Za tím účelem byl posunut kupředu směrem na Libáň.

Zvláštní situace:

20. května v 5 hod. zatím co gros pluku se organizuje, aby pevně drželo prostor Libáň—Altenberk—Bistritz, odjede oddíl pod velením k p. t. X, skládající se z jeho eskadrony, 1 čtyř kulometů a 2 obrněn. aut, s tímto rozkazem:

Dosáhnouti předně Domaušnitz, potom Března. Vyzvídati (provést průzkum) ve směru na Mladou Boleslav (Jungbunzlau), Kosmonos, Bakov. Dojde-li ke srážce s nepřítelem, udržeti s ním auty, úkol provést průzkum na levém křídle armády v směru na Březno—Libáň.

Hlášení po ose Březno—Libáň.

Přibližná doba úkolu — 48 hodin.

Letectvo hlásilo na severozápadu značné pohyby ve směru Mnichovo Hradiště (Münchengrätz). 19. večer živá cirkulace (ruch) jezdeckta na Bakov.

Sousední modré jezdecké oddíly operují jeden na Dobrovice, druhý směrem na Vobruvec.

Studium činnosti oddílu X.

1. Základní opatření učiněná velitelem oddílu 19. večer po dojití rozkazu.

2. Sestava oddílu na pochodu na Domausnice v okamžiku, kdy čelo jeho hlavního voje vyrazí z Unt. Rokytan.

3. Vydané dispoice pro průzkum směrem na Březno.

4. V okamžiku, kdy jedna přední hlídka vyrazí ze severozápadního cípu lesa Nová Ves ve směru hřbitov Březno, jest postřelována automatickou zbraní. Opatření učiněná velitelem hlídky a velitelem jednotky, které hlídka náleží.

Mimoходом: Mohl velitel oddílu tento případ předvídati a jak?

Úvahy o zásobování eskadrony potravinami v tomto zvláštním případě.

Jak jest zajištěno v nejvšeobecnějším případě zásobování a rozdělení potravin pro lidi i koně uvnitř jezdeckého pluku.

Námět 47.

(Pokračování předcházejícího.)

1. otázka:

Oddíl X obsadil Březno bez velkých ztrát ve 12 hod. Nepřítel (asi 2 čety a několik cyklistů), který držel vesnici, ustoupil na Mladou Boleslav.

Která opatření učiní velitel oddílu, aby podle svého úkolu vyhledal zprávy ve směru severozápadním, a zajistil donášení.

2. otázka:

V 15 hod. nebylo hlášeno nic nového ze směru Mladá Boleslav. Naproti tomu směrem na Kosmonosy a Bakov zjištěna činnost červených jezdeckých hlídek.

V 16 hod. vyrazí nepřátelský oddíl v síle asi 2 eskadron a 1 čety kulometů z ob. Stuka ve směru na Březno.

Jaká opatření učiní velitel oddílu, aby zastavil neb alespoň zpomalil postup nepřítele ve směru na jihovýchod. Zvláště jest studovati použití obrněných automobilů.

3. otázka:

Jaká jest pohotovost palebných prostředků:

a) normální eskadrony,

b) kulometné eskadrony.

Jak jest zajištěno zásobování střelivem uvnitř pluku. Probrati tuto otázku pro rozličné typy zbraní — karabiny, pistole, lehké kulomety, těžké kulomety).

Štábní kapitán gen. štábu Jan POLÍVKA:

Jak užiti letectva.

(Příklady námětů pro ústní zkoušku do Vál. školy v roce 1925).

Topografické údaje podle mapy 1:75.000, Turnov, Vrchlabí, Ml. Boleslav, Jičín.

Námět č. 48.

I. Česká armáda zahájila po soustředění v prostoru Jičín—Nová Paka (Neupaka) útok na německou útočnou skupinu a dosáhla v úzkém dotyku s nepřítelem dne D všeobecně linie Ml. Boleslav—Kosmonosy—Baba—kóta 228—vých. Zájezd—kóta 239 jihozápadně od Kněžves (Füstenbruck)—Kněžves (mimo)—kóta 224 (Skalka)—kóta 311—Srbsko—Wiskeř—Rovensko.

II. 1. p. divisi, včleněné do všeobecné armádní sestavy, bylo přikázáno pásmo činnosti ohraničené:

a) na severovýchodě linií Mohelnice—Podol—Kl. Zásadka—Zapudow—Kurandov—Čižovka—Dobšín—Strchow (vše inkus.);

b) na jihozápadě železnici (Dolní Bousov) (U. Bautzen)—Bakow až na výši Ruda—Buda—Wesela—Ptyrow—Kloster—Ob. Bukowin (vše inkus.).

III. Pro den D+1 dostala 1. p. divise rozkaz, aby pokračovala v útoku, (hodina vyrazení 8 hod.), podél silnice Kněžves—Mnichovo Hradiště (Münchengerätz) s úkolem dosáhnouti v průběhu dne

1. cíle: Bošín—Lhotitz,
2. cíle: Velká a Malá Horka,
3. cíle: toku Jizery—Dněboh,
- konečného cíle: toku Jizery—Kacov Bg.
- Jizera bude překročena v noci na D+2.
- IV. a) S. V. divise dne D.... G. Bratřitz, osa přemístění: Kněžves—Mnichovo Hradiště,
- b) útok bude proveden 3 pluky vedle sebe; dělostřelectvo divise bylo zesíleno 2 těžkými bateriemi, takže v sestavě dělostřelectva mohla býti utvořena skupina pro činnost proti bateriím v síle 4 těžkých baterií (posice v prostoru Kl. Bratřitz);
- c) nepřátelské baterie, působící do prostoru divise, byly zjištěny: 3—4 bat. u Dněboh, 4 baterie u Malé a Velké Horké, těžké bat. u Svijan a Kloster;
- d) mosty přes Jizeru: Mnichovo Hradiště (2), Mohelnice (2)....;
- e) velitel divise disponuje tímto letectvem:
 - balonovou rotou s jedním balonem u Přepěř,
 - 1 pozorovací letkou (8 letounů, z toho 4 s radiovým zařízením) na armádním letišti v Libáni.
- V. Otázka: Jak použije velitel divise svého letectva dne D+1 za předpokladu, že velitelství armády stanovilo jako hranici divisního leteckého průzkumu všeobecně tok Jizery.

Námět č. 49.

- I. Tataž všeobecná situace jako v námětu č. 48.
- II. Prostor činnosti české armády sahá od Jizery (na západě) až po železnici Nová Paka (Neupaka)—Semily—Eisenbrod (včetně).
- III. Na západ od Jizery byly zjištěny pouze slabé nepřátelské jezdecké jednotky, které jsou v dotyku s vlastním jezdeckem, tvořícím spojovací oddíly se 2. armádou operující na levo od České armády.
- Pravé křídlo je kryto vojsky patřícími k ostraze hranic, v posicích na úpatí pohraničních hor.
- IV. Úkolem 1. armády jest dosáhnouti dne D+1 Jizery, překročiti ji v noci ze dne D+1 na D+2 překvapením a pronásledovati nepřítele ve směru na Liberec.
- V. Veliteli armády jsou dne D+1 přímo podřízeny (mimo jiné):
 - a) skupiny těžkého dalekonosného dělostřelectva v prostoru Dolní Bousov (U. Bautzen) [2 baterie],
v prostoru Březno (1 baterie),
v prostoru Podkost (2 baterie);
 - b) 2 pozorovací, 2 stíhací a 2 bombardovací letky (z toho 1 pro bombardování a průzkum v noci) na letištích v Libáni a Kopidlnu (bombardovací a 1 pozorovací letka).
- VI. Otázka: Užití letectva počínaje dnem D večer, inkusive den D+1 večer.
- VII. Předpoklady pro oba náměty: pozorování se vzduchu je možné od 5 hod. ráno; noci jsou měsíční — jasné.
- Nepřátelská letecká činnost průměrná; letiště v okolí Liberce, osady za Jizerou jsou přeplněny trény.